

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1507

van **ORRY VAN DE WAUWER**

datum: 29 juni 2023

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

De Lijn - Schuilhuisjes

In 2020 sloot De Lijn een nieuwe raamovereenkomst voor het leveren van schuilhuisjes en toebehoren. Binnen de raamovereenkomst worden acht verschillende types schuilhuisjes ontworpen met een verlichtingssysteem, een verlichte haltenaam en een zonnepaneel, twee mogelijke types fietsenstallingen, een digitaal bord, een groendak, een vuilnisbak met een compartiment voor pmd-afval en een compartiment voor restafval.

Op dinsdag 27 juni jl. werden in de stad Antwerpen de eerste schuilhuisjes met groendak in gebruik genomen aan de Kioskplaats in Hoboken. Het dak van een vergroend wachthuisje is volledig beplant met sedum (vetkruid) en biedt tal van welkome effecten, zeker in een stedelijke omgeving. Die extra vegetatie zorgt voor meer groen, verhoogt de biodiversiteit, vermindert het hitte-eilandeffect, buffert regenwater en verbetert de luchtkwaliteit door opname van CO₂ en fijnstof. JCDecaux onderhoudt in de stad Antwerpen 900 wachthuisjes voor reizigers van De Lijn, in Gent 500. Dat biedt nog een enorm potentieel.

1. Welke stappen werden sinds het sluiten van de raamovereenkomst voor het leveren van schuilhuisjes en toebehoren door De Lijn in 2020, verder genomen? Welk traject is daarbij afgelegd?
2. Werde onderzocht welke effecten een bushokje of schuilhuisje met groendak heeft op de omgeving? Hoeveel CO₂ en fijnstof kan een dergelijk groendak opnemen, zowel in een stedelijke als in een landelijke omgeving?
3. Wat is het ecologische potentieel van alle schuilhuisjes van De Lijn? Kan een overzicht gegeven worden van de positieve effecten die bewerkstelligd kunnen worden als alle schuilhuisjes van De Lijn voorzien worden van een groendak?
4. Werde onderzocht wat de energiebesparing van een bushokje of schuilhuisje met zonnepaneel betekent? Hoeveel energiekosten spaart De Lijn uit met schuilhuisjes voorzien van zonnepanelen?
5. Wat is het energiebesparende potentieel van alle schuilhuisjes van De Lijn? Kan een overzicht gegeven worden van de positieve effecten die bewerkstelligd kunnen worden als alle schuilhuisjes van De Lijn voorzien worden van zonnepanelen?
6. Hoeveel schuilhuisjes met groendak en/of zonnepaneel werden al geplaatst? Kan een gedetailleerd overzicht gegeven worden van het aantal schuilhuisjes per vervoerregio, het aantal nieuwe schuilhuisjes met groendak en/of zonnepaneel en hun locatie, en de geplande plaatsing van dergelijke schuilhuisjes met groendak en/of zonnepaneel en hun locatie?

7. Loopt er een gefaseerde uitrol of installatieprogramma van dergelijke schuilhuisjes, of wordt dat overgelaten aan het initiatief van de wegbeheerder?
8. Lokale besturen kunnen het plaatsen of vervangen van halteaccommodaties tot 75% laten subsidiëren door de Vlaamse overheid. Dergelijke gesubsidieerde schuilhuisjes zijn standaard voorzien van een zonnepaneel, maar het groendak is optioneel.

Om welke reden worden beide opties niet standaard aangeboden?

9. In de eerdere geïntegreerde investeringsprogramma's (GIP) van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) stond jaarlijks 700.000 euro gebudgetteerd onder GIP nummer GIP003218/01 raamcontract schuilhuisjes. Ook op het doorkijk GIP 2023 was dat budget opgenomen, maar het werd niet langer opgenomen in het ontwerp of definitieve GIP 2023.

Kan hier meer duiding over gegeven worden?

ANTWOORD

op vraag nr. 1507 van 29 juni 2023

van **ORRY VAN DE WAUWER**

1. De Lijn promoot in haar gesprekken met de lokale besturen de mogelijkheden van het plaatsen van schuilhuisjes met zonnepanelen en groendaken. Door de intensieve samenwerking in de vervoerregio's kan hier nog extra de nadruk op worden gelegd in de gesprekken.
2. De Lijn heeft hiervoor geen eigen onderzoek gedaan. Er zijn wel andere studies beschikbaar die het positief effect hiervan al hebben aangetoond: alle planten en vegetaties verwijderen fijn stof en gasvormige verontreiniging uit de lucht, ongeacht hun groeiplaats.

Een sedumdak zou ongeveer 0,15 gram fijn stof per m² per jaar filteren. Een type A en AV-schuilhuisje met dak bedraagt 4,12 m². Per jaar zouden deze types schuilhuisjes dus ongeveer 616 mg fijn stof filteren.

Op zichzelf is de impact dus eerder beperkt, maar door een schuilhuisje met groendak te kiezen – naast overige maatregelen – maximaliseert een stad/gemeente wel de afvang van fijn stof.

Hetzelfde geldt voor CO₂: sedum neemt CO₂ op en slaat jaarlijks ongeveer 0;143-1,23 kg CO₂ per m² op (afhankelijk van studie tot studie).

3. Enkele voordelen van een groendak:
 - Het verbetert de biodiversiteit: een sedumdak met substraat is immers voedselvoorziening voor nuttige insecten. Ook trekt het o.a. bijen aan.
 - Het borgt regenwater.
 - Het zorgt voor verkoeling in de stad op warme dagen.
 - Het filtert fijn stof.
 - Het is onderhoudsvriendelijk.
4. De Lijn is niet de eigenaar van de schuilhuisjes – dat zijn de lokale besturen – en De Lijn beschikt bijgevolg niet over de gegevens van de besparingen die gemeenten en steden realiseren.
5. Zie de antwoorden op deelvragen 3 en 4.
6. a) Totaal aantal geplaatste schuilhuisjes met zonnepaneel: 4 726
b) Totaal aantal geplaatste schuilhuisjes met groendak: 120
c) Aantal geplaatste schuilhuisjes Epsilon generatie 4 (tot 19 september 2023):
 - i. Type A: 171, waarvan 46 met groendak
 - ii. Type B: 64, waarvan 23 met groendak
 - iii. Type Dz: 67, waarvan 26 met groendak
 - iv. Type E: 25, waarvan 14 met groendak
 - v. Fietsenstalling (3 & 4 stramien): 33, waarvan 11 met groendak

d) Aantal geplande schuilhuisjes:

- i. Type A: 30, waarvan 7 met groendak
- ii. Type B: 3, waarvan 1 met groendak
- iii. Type Dz: 21, waarvan 8 met groendak
- iv. Type E: 7, waarvan 5 met groendak
- v. Fietsenstalling (3 & 4 stramien): 12, waarvan 7 met groendak

- 7. Het zijn de steden en gemeenten die beslissen om een schuilhuisje aan een halte te plaatsen en die bepalen welk type schuilhuisje er wordt geplaatst.
- 8. Deze beslissing werd genomen in 2019. Op dat moment waren groendaken een vrij nieuw gegeven. De kostprijs van een schuilhuisje met groendak is daarenboven ongeveer 18% duurder (inclusief BTW) dan een schuilhuisje zonder groendak. Dat is een aanzienlijke prijsstijging voor steden en gemeentes. Daarom werd ervoor gekozen om dit aan te bieden als optie.
- 9. Het departement MOW voorziet een subsidie hiervoor, waardoor dit geen investeringskost meer is en dus niet te zien is in het GIP.